

Kulturaliansens innspill til statsbudsjettet 2027 (kapitler fordelt til familie- og kulturkomiteen)

Kulturaliansen er paraplyorganisasjon for nasjonale, frivillige kulturorganisasjoner innen musikk, sang, korps, dans, teater, revy, kulturarv, læring, gaming og laiving. Kulturfrivilligheten gir læring, fellesskap og deltakelse gjennom hele livet. Mange profesjonelle utøvere starter i kulturfrivilligheten, og samspillet mellom frivillige og profesjonelle utvikler bredde og kvalitet. Å styrke kulturfrivilligheten er å investere i hele kultursektoren. Vi er bekymret for at regjeringens kulturbudsjett svekker kulturfrivilligheten.

1. Reverser kuttene til studieforbundene

Øk kap. 315 post 73 med 42,7 millioner kroner fra regjeringens forslag. Det gir full reversering av kuttet, med prisjustering.

Opplæring i regi av frivillige organisasjoner er det lang tradisjon for i Norge. Studieforbundsordningen gjør opplæringen rimeligere og gir medlemmer og andre kompetanse som de tar med seg videre i livet. Posten for studieforbund og Voksenopplæringsforbundet (Vofo) under Kultur- og likestillingsdepartementet foreslås redusert med 37,2 millioner kroner fra saldert budsjett 2026. Det kan gi høyere deltakeravgifter og færre tilbud.

Studieforbundsordningen er under evaluering og vi mener det er svært uryddig å kutte kraftig før denne prosessen er fullført. Også studieforbundene under Kunnskapsdepartementet foreslås kraftig kuttet. Vi ber om full reversering med prisjustering også her, og følger dette opp overfor utdannings- og forskningskomiteen.

2. Øk regionale kulturfond til 150 millioner kroner

Øk kap. 325 post 60 med 80 millioner kroner fra regjeringens forslag. Forslaget på 70 millioner er uendret fra saldert 2026 og innebærer ingen prisjustering.

En styrking av regionale kulturfond kan gi enda mer kulturaktivitet lokalt og flere samarbeid mellom frivillige og profesjonelle. Kulturfrivillighetens tilstandsrapport 2026 viser stor etterspørsel etter ordningen: I åtte fylker ble det i første tildelingsår, 2025, søkt om 285,1 millioner kroner mot en ramme på 53,5 millioner. Om lag 65 prosent av tildelte midler gikk til prosjekter fylkene kategoriserte som samspill mellom frivillig og profesjonelt kulturliv.

Forvaltningen varierer mellom fylkene, og kulturfrivilligheten må sikres bedre medvirkning samtidig som ordningen gjøres tilgjengelig også for små lag. Midlene må komme i tillegg til eksisterende ordninger for kulturen, og en evaluering bør undersøke

både søkerens erfaringer og om støtten utløser aktivitet som ellers ikke ville blitt gjennomført.

Forslag til komitémerknad:

Komiteen ber regjeringen ved evaluering og eventuelle justeringer av regelverket for regionale kulturfond sikre at kulturfrivilligheten får reell medvirkning i forvaltningen av midlene, og at midlene kommer i tillegg til fylkeskommunenes egne kulturbevilgninger og ikke erstatter eksisterende fylkeskommunale tilskuddsordninger.

3. Sikre full og regelstyrt momskompensasjon

Stortingets vedtak om regelstyring må følges opp.

Kulturalliansen er positiv til at regjeringen legger opp til full momskompensasjon i 2027, men vi hadde forventet at det ble lagt fram et forslag til regelstyring i tråd med Stortingets anmodningsvedtak. Vi ber komiteen om å følge opp dette, og minner om at en regelstyring av ordningen må bygge på gjeldende forskrift og sikre kompensasjon uten avkortning. En utredning av lovfesting må ikke endre sentrale premisser i ordningen.

Forslag til komitémerknad:

Komiteen viser til anmodningsvedtak 678 og 679 av 5. mai 2026 og ber regjeringen snarest legge fram et konkret forslag til regelstyrt finansiering og en forpliktende tidsplan for innføring. Regelstyringen skal bygge på gjeldende forskrift og sikre full kompensasjon uten avkortning. Arbeidet må skje i dialog med frivilligheten.

4. Reverser kuttene til kulturfrivillighetens organisasjoner

Reverser kuttene i navngitte tilskudd til kulturfrivillighetens organisasjoner. Regjeringen foreslår blant annet kutt til Noregs Ungdomslag (kap. 315 post 78) og Norges Husflidslag (kap. 320 post 74), og å avvikle Slekt og Datas tilskudd på sistnevnte post. Vi ber om at de tre kuttene reverseres og tilskuddene prisjusteres fra 2026-nivå. Med 2,7 prosent prisjustering krever dette en samlet økning på om lag 2,8 millioner kroner fra regjeringens forslag.

Regjeringen gir ingen konkret begrunnelse for kuttene i budsjettets omtale av de tre tilskuddene. Brå og uforutsigbare kutt er ikke god frivillighetspolitikk, og vi ber komiteen i en merknad understreke behovet for forutsigbare tilskudd, tidlig dialog og rimelig omstillingstid ved vesentlige endringer.

Forslag til komitémerknad:

Komiteen understreker betydningen av forutsigbare rammevilkår for frivillige organisasjoner. Vesentlige reduksjoner eller avvikling av navngitte tilskudd bør bygge på tydelige begrunnelser og vurderinger av konsekvensene for organisasjonene de støtter. Komiteen forventer at berørte organisasjoner involveres tidlig, får anledning til å belyse konsekvensene og gis rimelig omstillingstid. Grunnlaget for slike endringer bør komme tydelig fram i budsjettproposisjonen.

5. Øk Kulturalliansens driftstilskudd til 3 millioner kroner

Øk kap. 320 post 74 med 1,12 millioner kroner til Kulturalliansen fra regjeringens forslag på 1,88 millioner.

Paraplyorganisasjonene er en del av infrastrukturen i frivilligheten. Kulturalliansen er paraply for det frivillige kulturlivet og inviteres stadig oftere inn i offentlige prosesser som blant annet partnerskapet for eldre kraft og Bufdirs nettverk mot seksuell trakassering. Vi trenger en grunnfinansiering som gir kapasitet både til å forankre og følge opp slike initiativer og til å støtte medlemsorganisasjonene på en god måte.